

Breksits

Publicēts: 12.01.2021.

Atjaunināts: 10.02.2023.

2020. gada 31. janvārī notika Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības jeb breksits. Savukārt 2020.gada nogalē tika panākta Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes Tirdzniecības un sadarbības vienošanās. Detalizētāka informācija par Eiropas Savienības-Apvienotās Karalistes nākotnes attiecībām ir pieejama [Ārlietu ministrijas mājas lapā](#).

Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības nav ietekmējusi izglītības dokumentu un akadēmisko grādu atzīšanas kārtību izglītības un studiju uzsākšanai vai turpināšanai Latvijā vai Apvienotajā Karalistē. Spēkā būs līdzšinējā kārtība un izglītības dokumentu atzīšana notiks kā līdz šim. Savukārt ir izmaiņas profesionālās kvalifikācijas atzīšanas kārtībā.

Izglītības un zinātnes ministrijas kompetences jomās Apvienotā Karaliste atbilstoši panāktajam vienošanās līgumam turpinās piedalīties Eiropas Savienības pētniecības programmās 2021.-2027. gadu periodā, tomēr tā nepiedalīsies izglītības, jaunatnes un sporta programmas Erasmus+ jaunajā periodā.

Profesionālo kvalifikāciju atzīšana

Veicot profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, visi iesniegumi par Apvienotajā Karalistē iegūtās profesionālās kvalifikācijas atzīšanu Latvijā, ir jāizskata saskaņā ar kārtību, kas noteikta likumā "Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu" un uz tā pamata izdotajiem Ministru kabineta noteikumiem. Visi iesniegumi par profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, kas saņemti līdz 2020.gada 31.decembrim, ir jāizskata un lēmumi jāpieņem līdzšinējā kārtībā.

No 2021.gada 1.janvāra Apvienotajā Karalistē un Latvijā iegūto profesionālo kvalifikāciju atzīšanā darbojas kārtība, kāda attiecināma uz trešo valstu profesionālās kvalifikācijas atzīšanu. Nākotnes vienošanās paredz Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes līmenī izstrādāt vadlinijas, lai atvieglotu kvalifikāciju atzīšanas procesu. Līdz tam Latvijā iegūtas profesionālās kvalifikācijas atzīšanai Apvienotā Karaliste piemēros savu regulējumu, un Eiropas Parlamenta un Padomes 2005.gada 7.septembra direktīva 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu tai nebūs saistoša.

Vienlaikus, 2021.gada 7. janvārī Ministru kabineta sēdē tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta noteikumos, kuri nosaka kārtību, kādā atzīst profesionālo kvalifikāciju pastāvīgai profesionālajai darbībai Latvijā. Grozījumi paredz saīsināt profesionālās kvalifikācijas atzīšanas termiņus diasporas pārstāvjiem [lasīt šeit](#).

Biezāk uzdotie jautājumi par Apvienotajā Karalistē iegūtu kvalifikāciju atzīšanu

Šī biežāk uzdoto jautājumu sadaļa attiecas tikai uz ES valstspiederīgo profesionālo kvalifikāciju atzīšanu^[1]. Šajā biežāk uzdoto jautājumu sadaļā izklāstītie noteikumi attiecas uz visām profesionālajām kvalifikācijām, ko aptver Direktīva 2005/36/EK. Tas ietver grādus, kompetences apliecinājumus (Direktīvas 2005/36/EK 11. panta nozīmē) un profesionālo pieredzi.

Šī biežāk uzdoto jautājumu sadaļa ir tikai informācijai. Eiropas Komisija un tās darbinieki neuzņemas nekādu atbildību par šā dokumenta saturu. [Lietotāja rokasgrāmata](#) var noderēt, lai iegūtu plašāku informāciju par [Direktīvu 2005/36/EK](#).

Ja rodas jautājumi par uzturēšanās atļaujām, ieceļošanas vai izceļošanas prasībām utt., apmeklējiet vietni, kas veltīta [pilsoņu tiesībām saistībā ar Izstāšanās līgumu](#).

^[1] Pēc pārejas perioda beigām Apvienotās Karalistes valstspiederīgie ir trešo valstu valstspiederīgie Eiropas Savienībā. Tas nozīmē, ka viņi vairs nevar izmantot ES profesionālo kvalifikāciju atzīšanas režīmu. Plašāku informāciju par Apvienotās Karalistes valstspiederīgo kvalifikāciju atzīšanu skatīt Eiropas Komisijas [paziņojumā par Apvienotās Karalistes valstspiederīgo tiesībām saskaņā ar Izstāšanās līgumu](#).

JAUTĀJUMI UN ATBILDES:

Esmu ES valstspiederīgais un esmu ieguvis kvalifikāciju Apvienotajā Karalistē pirms 2021. gada 1. janvāra. Apvienotajā Karalistē iegūto kvalifikāciju ES dalībvalsts kompetentā iestāde atzina pirms 2021. gada 1. janvāra. Vai šī atzīšana aizvien ir spēkā?

Jā, atzīšanas lēmums ir spēkā.

Esmu ES valstspiederīgais un esmu ieguvis kvalifikāciju Apvienotajā Karalistē pirms 2021. gada 1. janvāra. Apvienotajā Karalistē iegūto kvalifikāciju ES dalībvalsts kompetentā iestāde atzina pēc 2020. gada 31. decembra. Vai šī atzīšana aizvien ir spēkā?

Jā, atzīšanas lēmums ir spēkā.

Pēc tam, kad būšu saņēmis Apvienotajā Karalistē iegūtās kvalifikācijas atzīšanu saskaņā ar kādu no scenārijiem, kas aprakstīti abos iepriekš minētajos jautājumos, vēlos atsākt veikt uzņēmējdarbību citā ES dalībvalstī. Kādi noteikumi attiecas uz manu kvalifikāciju atzīšanu?

Jaunajā uzņēmējā dalībvalstī jums jāiesniedz pieteikums kvalifikāciju atzīšanai. Ja kvalifikāciju esat ieguvis pirms 2021. gada 1. janvāra, uz atzīšanu attiecas Direktīva 2005/36/EK. Kvalifikāciju ir izsniegusi Apvienotā Karaliste kā dalībvalsts (līdz 2020. gada 31. janvārim) vai Izstāšanās līgumā noteiktā pārejas perioda laikā (līdz 2020. gada 31. decembrim). Tas nozīmē, ka ES valstspiederīgo kvalifikācijas, kas Apvienotajā Karalistē iegūtas pirms 2021. gada 1. janvāra, tiek uzskatītas par Eiropas Savienībā iegūtām kvalifikācijām. Tie paši noteikumi attiecas uz jebkuras citas ES kvalifikācijas atzīšanu bez termiņa ierobežojuma.

Esmu ES valstspiederīgais un esmu ieguvis kvalifikāciju Apvienotajā Karalistē pirms 2021. gada 1. janvāra, bet ES dalībvalsts kompetentā iestāde to vēl nav atzinusi. Kādi noteikumi attiecas uz manu kvalifikāciju atzīšanu?

Ja kvalifikācijas ir iegūtas pirms 2021. gada 1. janvāra, tiek piemērota Direktīva 2005/36/EK. Šīs kvalifikācijas ir izsniegusi

Apvienotā Karaliste kā dalībvalsts (līdz 2020. gada 31. janvārim) vai Izstāšanās līgumā noteiktā pārejas perioda laikā (līdz 2020. gada 31. decembrim). Tas nozīmē, ka ES valstspiederīgo kvalifikācijas, kas Apvienotajā Karalistē iegūtas pirms 2021. gada 1. janvāra, tiek uzskatītas par ES kvalifikācijām. Tie paši noteikumi attiecas uz jebkuras citas ES kvalifikācijas atzīšanu bez termiņa ierobežojuma.

Esmu ES valstspiederīgais un esmu ieguvis kvalifikāciju Apvienotajā Karalistē pēc 2020. gada 31. decembra. Kādi noteikumi attiecas uz manu kvalifikāciju atzīšanu?

Profesionālās kvalifikācijas, kas iegūtas pēc Izstāšanās līgumā noteiktā pārejas perioda beigām, ir trešās valsts kvalifikācijas saskaņā ar Direktīvu 2005/36/EK. Jums jāsaņem sākotnējā atzīšana dalībvalstī saskaņā ar valsts noteikumiem un procedūrām.

Ja vēlaties, lai jūsu kvalifikācijas tiktu atzītas saskaņā ar ES tiesību aktiem citā dalībvalstī, nevis tajā, kurā jūsu trešās valsts kvalifikācijas tika atzītas pirmo reizi, pēc sākotnējās atzīšanas ir jāiegūst 3 gadu profesionālā pieredze ES dalībvalstī, kurā jūsu kvalifikācija tika pirmo reizi atzīta. Pretējā gadījumā pieteikums uz atzīšanu jums jāiesniedz saskaņā ar tās ES dalībvalsts noteikumiem un procedūrām, kurā vēlaties panākt savas kvalifikācijas atzīšanu.

Esmu ES valstspiederīgais un ārsts. Iegūtā grāda atzīšanai es vēlētos izmantot profesionālās kvalifikācijas automātiskās atzīšanas sistēmu, kas paredzēta Direktīvā 2005/36/EK. Vai tas joprojām ir iespējams, ja kvalifikāciju ieguvu Apvienotajā Karalistē?

Jā, bet jūsu profesionālo kvalifikāciju atzīšanai Direktīva 2005/36/EK joprojām ir piemērojama tikai tad, ja kvalifikāciju esat ieguvis pirms 2021. gada 1. janvāra. Tas ietver kvalifikācijas, uz kurām attiecas direktīvas automātiskās atzīšanas sistēma, kas ir ieviesta septiņām galvenajām profesijām (ārstiem, vispārējās aprūpes māsām, vecmātēm, farmaceitiem, zobārstiem, veterinārārstiem un arhitektiem). Ja jūsu kvalifikācija, kas iegūta Apvienotajā Karalistē, ir uzskaitīta direktīvas V pielikumā, uz to attiecas automātiskā atzīšana.

Vai, būdams ES valstspiederīgais, kuram ir Apvienotajā Karalistē iegūta kvalifikācija, es joprojām varu sniegt īslaicīgus un gadījuma rakstura pārrobežu pakalpojumus ES teritorijā, ja šī profesionālā darbība tiek reglamentēta uzņēmējā dalībvalstī?

Jā, ja jūs jau dzīvojat ES dalībvalstī, kurā tika atzīta jūsu kvalifikācija, varat sniegt īslaicīgus un gadījuma rakstura pārrobežu pakalpojumus saskaņā ar Direktīvu 2005/36/EK. Nosacījumi šai sākotnējai atzīšanai izcelsmes dalībvalstī atbilstīgi Direktīvai 2005/36/EK ir aprakstīti iepriekš sniegtajās atbildēs.

Ja veicat uzņēmējdarbību ārpus ES, faktiski nevarat izmantot šo vienkāršoto procedūru, lai sniegtu īslaicīgus pakalpojumus kādā ES dalībvalstī; tas neattiecas uz pilsoņiem, kas veic uzņēmējdarbību Islandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā un Šveicē (uz kuriem attiecas īpaši noteikumi).

Esmu ES pilsonis un man ir Apvienotajā Karalistē iegūta kvalifikācija, kas tika atzīta, piesakoties Eiropas profesionālajai kartei. Vai mana Eiropas profesionālā karte ir derīga arī pēc 2020. gada 31. decembra?

Jā, lēmums par atzīšanu un Eiropas profesionālā karte ir spēkā līdz kartes derīguma termiņa beigām. Ja esat ES pilsonis, [noteikumi un nosacījumi attiecībā uz Eiropas profesionālo karti](#) paliek spēkā Brexit kontekstā, kamēr vien jūs [aizsargā Apvienotās Karalistes izstāšanās līgums](#).

Esmu ES valstspiederīgais, kuram ir Apvienotajā Karalistē izsniegta kvalifikācija, kas iegūta pirms 2021. gada 1. janvāra. Vai aizvien varu iesniegt pieteikumu atzīt kvalifikāciju, izmantojot Eiropas profesionālo karti?

Jā. Iepriekšējās atbildēs izklāstītās pamatnostādnes vienlīdz attiecas uz Apvienotās Karalistes kvalifikāciju atzišanu Eiropas profesionālās kartes iegūšanai.

Apvienotās Karalistes dalība Eiropas Savienības programmās

Apvienotā Karaliste kā asociētā valsts turpinās piedalīties visās Apvārsnis Eiropa programmas daļās, tostarp arī Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtā. Apvienotajai Karalistei 2021.-2027.gada iemaksām tiek pielāgotas atbilstoši aprēķinātās summas. Vienlaikus Apvienotā Karaliste vairs nepiedalās Eiropas Inovāciju padomē, kas ir Apvārsnis Eiropa apakšprogramma.

Apvienotā Karaliste piedalās Kopīgās pētniecības centra darbībās ar novērotāja tiesībām centra valdē. Apvienotajai Karalistei ir pārstāvniecības tiesības Eiropas Pētniecības telpā, kā arī ir tiesības piedalīties Eiropas Pētniecības infrastruktūru stratēģijas foruma (ESFRI) Ceļa kartē iekļauto Eiropas Pētniecības infrastruktūru konsorcijs.

Apvienotā Karaliste kā asociētā valsts piedalās EURATOM Pētniecības un mācību programmā.

Apvienotā Karaliste piedalās Eiropas Savienības Zemes novērošanas programmā Copernicus ar tādām pašām tiesībām, kas vienlīdzīgas citiem iesaistītajiem reģioniem. Attiecībā uz Eiropas Savienības satelītu uzraudzības un izsekošanas programmu Apvienotā Karaliste tiek dotas piekļuves tiesības atbilstoši spēkā esošai Eiropas Savienības likumdošanai.

Apvienotā Karaliste turpina dalību Erasmus+ programmas 2014.-2020.gada aktivitātēs. Saskaņā ar Eiropas Komisijas sniegto informāciju tos Erasmus+ projektus (gan 1.pamatdarbības “Mācību mobilitātes” (KA1), gan 2.pamatdarbības “Stratēģiskās partnerības” (KA2) ietvaros), kuros kā partneris iesaistīta Apvienotā Karaliste un kuri uzsākti šajā programmas finanšu periodā – līdz 2020. gada 31. decembrim, varēs īstenot kā plānots, papildus ievērojot jaunos Apvienotās Karalistes un Eiropas Savienības imigrācijas noteikumus.

Valsts izglītības attīstības aģentūra kā Erasmus+ nacionālā aģentūra sniegs katram projekta īstenotājam atbilstošu informāciju par iesāktu projektu pabeigšanu, kur projekta partneris ir kāda institūcija no Apvienotās Karalistes.

Saskaņā ar šobrīd pieejamo informāciju, uzsākot jauno Erasmus+ programmas periodu, 2021.gadā Apvienotā Karaliste Erasmus+ programmā ierastajā dalībvalsts statusā nepiedalīsies.

Aktuālā informācija par breksita jautājumiem Erasmus+ programmas kontekstā pieejama [Eiropas Komisijas mājas lapā](#).

Vienlaikus, ņemot vērā to, ka Apvienotā Karaliste un Eiropas Savienība nav spējušas panākt vienošanos par abpusēji izdevīgiem nosacījumiem Erasmus+ programmā, Apvienotā Karaliste no šī gada septembra plāno ieviest jaunu starptautisku izglītības apmaiņas programmu – Tūringa programmu, ar mērķi veicināt sociālo mobilitāti. Detalizētāka informācija par Tūringa programmu atrodama [šeit](#).

Informācija Eiropas Komisijas tīmekļvietnē (angļu valodā)

[Skatīt vairāk](#)